

Beste leden en relaties,

Carnaval 2025 staat voor de deur.

Vasten vastenaovend

Vastenaovend, de drie dagen voor Aswoensdag.

Vroeger gingen de kinderen verkleed als "vastenaovondzotten" van deur tot deur met hun "rommelpot" om te zingen en daarmee geld of een versnapering op te halen.

*Vasten vastenaovend
Ik kom nie thuis vur taovend
Taovend in de maoneschijn
As vaoder en moeder naor bed toe zijn
Ik heb vandaag nog niks gehad
Snij 'n stuk vant veereke zijn gat
't Veereke zijn gat is toegevroren
Mieke heej d'r meske verloren
Rommelpotterij, rommelpotterij
Geef me ne cent en dan gao ik verbij.*

Die verklede "vastenaovondzotten", die kennen we anno 2025 nog steeds, maar of ze nog langs de deuren gaan..... We wensen ze echter allemaal een fijne carnaval met veel lol en plezier.

In deze nieuwsbrief hebben we voor jullie weer de nodige nieuwtjes, feiten en heemkundige wetenswaardigheden bij elkaar gesprokkeld.

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

Jaarvergadering Heemkunde Werkgroep Reusel

Op dinsdag 11 februari hielden wij met onze leden de Jaarvergadering waar het HWR bestuur verantwoording aflegde aan zijn leden over de gang van zaken in 2024.

Onder grote belangstelling van onze leden opende de voorzitter de vergadering die gehouden werd in de balkonzaal van MFA De Kei met een welkom. In het bijzonder voor de nieuwe

leden die de eerste maal deze bijeenkomst bijwoonden.

Vervolgens mochten we nader kennis maken met een aantal van deze nieuwe leden, dat zich achtereenvolgens voorstelden met vermelding van enige persoonlijke bijzonderheden en hun interesses, met name in erfgoedzaken.

De gebruikelijke onderwerpen op een jaarvergadering volgden zonder ingrijpende opmerkingen of besluiten. Het bestuur kon zich gelukkig prijzen dat zich ter versterking een nieuw lid had gemeld dat door de vergadering werd geaccepteerd.

Jubilaris

Onder de aanwezige leden was ook een 40-jarige jubilaris (Thijs van der Zanden) die met een wervelende speech voor zijn verdiensten binnen HWR gehuldigd werd. Thijs was zoals vermeld 40 jaar lid, waarvan 23 jaar in het bestuur. Al zijn activiteiten zijn teveel om hier te beschrijven, echter één mag er niet onvermeld blijven. Thijs ging in al die jaren in gesprek met inmiddels ruim 100 echte Reuselnaren, waarvan het resultaat nog altijd elk kwartaal schittert in ons kwartaalblad de Schééper. Hij werd door de voorzitter bedankt met een attentie en een

bloemenruiker, gevolgd door een daverend applaus van zijn collega's.

Afscheid

De voorzitter ging vervolgens over tot het bedanken van een afscheidnemend bestuurslid (Jo Hendriks). Niet zomaar een bestuurslid, maar eentje met een diensttijd van maar liefst 43 jaar als lid van het HWR bestuur. Ze werd namens alle leden bedankt voor alles wat ze voor de HWR en haar leden en vele Reuselnaren deed. Na een lidmaatschap van bijna 45 jaar gaat Jo het - welverdiend- wat rustiger aandoen. We hopen haar nog vele jaren te mogen ontmoeten binnen onze vereniging. In goede gezondheid en met haar zo bekende stralend vriendelijk gezicht.

Na dankzegging voor hun komst en aandacht hadden de leden nog enige tijd beschikbaar om de sociale contacten, onder het genot van een consumptie, met elkaar aan te halen wat dan ook geschiedde.

We kunnen terugkijken op een zeer goed bezette en positieve vergadering met onze leden en zien de toekomst van HWR zonnig tegemoet.

Brabants Heem - Behoeftedonderzoek

Brabants Heem wil graag van de bij haar aangesloten kringen en erfgoedorganisaties weten

hoe ze tegen de toekomst aankijken, waar prioriteiten liggen, waar ze tegenaan lopen, waar uitdagingen liggen, hoe en op welke gebieden Brabants Heem kan ondersteunen. Bureau Markteffect start daarvoor een onderzoek in

februari. Voor het onderzoek wordt digitaal een link verstuurd naar alle kringen.

Onze lezers, die het HWR-bestuur mogelijk een suggestie of idee aan de hand kunnen doen of die een goed beeld zouden kunnen schetsen van een toekomstvisie voor onze vereniging, nodigen wij graag uit contact op te nemen met ons. Wij stellen alle medewerking zeer op prijs en zullen daar dankbaar gebruik van maken.

Je kunt je melden bij
secretaris@heemkundereusel.nl

Ontzameling HWR collectie

In onze vorige nieuwsbrief hebben we al gemeld dat de erfgoedcollectie van de HWR niet in zijn geheel naar onze nieuwe Heemkamer kon verhuizen. Voor een bijzonder attribuut hebben we een prima herbestemming gevonden.

Een uit 1920 daterend bondsvaandel van de Reuselse afdeling van de Roomsche Katholieke Boerenbond werd geschonken aan het Kempenmuseum in Eersel.

Uit het HWR archief

Verhuring door Maria Kerkckhofs

[24 januari 1728]

Schepenbank Bladel inv 41 folio 112-112b

Compareerde voor scheepenen in Reusel dese ondergeteekent Maria Kerckhofs weduwe wijlen Marten Hendrickx, dewelcke verclaert ende bekend verhuert ende veroacht te hebben aen Cornelis van der Linden nomine uxoris seecker camer behorende aen de huijsinge van Willem Driedonckx echter gereserveert de op camer welke tot gebruijck vande verhuerderesse sal sijn en blijven, item schueringe torfschap; ende coeijstal met de landerijen groesen heijden ende weijden niets aen dito stede competeerende reserveerende op der selver groote ende kenbaere reengenoeten dan gestaen ende geleegeen is onder Reusel voornoemt ten gehuchte Denestraat; sulckx voor den tijt van ses eerstcoomende jaeren aenwanck neemende aenstaenden half maart mits met den halven termijn dien berouwt te connen afstant mits malcanderen alvorens een half jaer gerichtelijck op te seggen sulckx jaerlijcks voor de somme van negen guldens, ende twee vijmen goet leeverbaer dackstrooij waer van den eerste jaer huerpacht vervallen sal, half Maart 1729 de huerders sullen huijsinge ende groes aenvaerden aenstaende half meert, ende landerijen eerst coomende oixt, wanneer de vruchten sullen weesen geurbert, de huerders zullen de huijsinge landerijen ende groesen wel ende loffelijck te hebben onderhouden, het dack ende wanden dicht te houden in vitten ende lijmen en andere cleine reperatien, dat bij hen is aenvaert, de huerders sullen voor den afval den decker moeten dienen, doch den loon vanden decker, leverantie van nagelen, en noodigh hebbende latten opde huerpenningen alle jaeren moogen corten volgens plaets recht, de huideresse verobligeert sich alle Jan het nodigh hebbende schaerbaer hout aend

huerders tesullen aenwijzen waer voor deselve sal genieten vuer (vuur) en noodigh hebbende licht, de huerders gelooven alle jaeren haere verschulden huerepacht opden vervaldag te sullen voldoen ende betaelen daer onder verbindende alle henne meubelaire goederen haere ende schaeren onder gewillige condemnatie in cas van oppositie, geloovende partijen weedersijts dese henne hueringe ende verhueringe te sullen houden en doen houden, voor goet vast en stedich ende van waerden;

Actum Reusel den 24e januarij 1728.

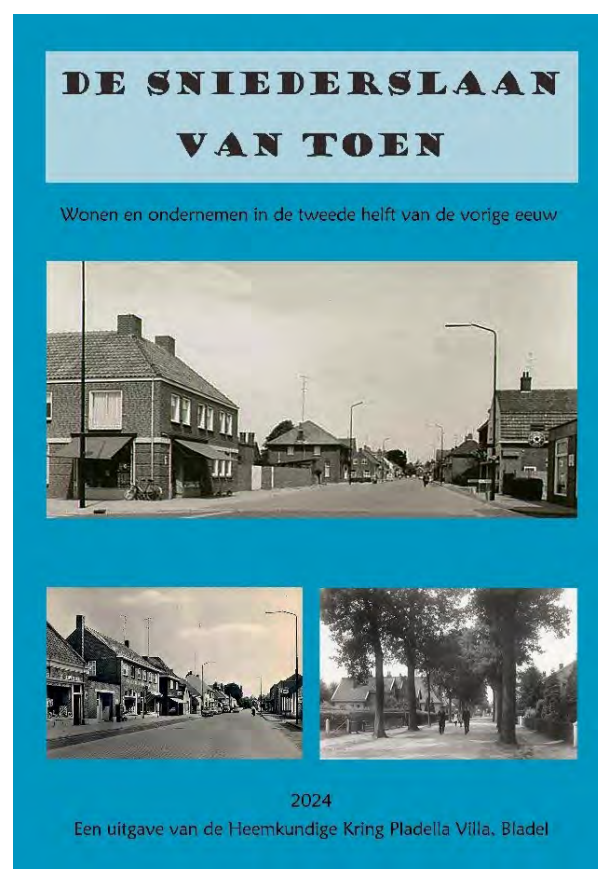
Uit de bibliotheek van de HWR

De Sniederslaan van toen.

Wonen en ondernemen in de tweede helft van de vorige eeuw.

Samenstelling: Werkgroep Sniederslaanproject.

De werkgroep heeft 1950 gekozen als uitgangspunt en 2000 als eindpunt, waardoor een halve eeuw zo niet het lief en leed, maar toch de geschiedenis van de straat is vastgelegd.

De werkgroep heeft ervoor gekozen om de huisnummers in de Sniederslaan in Bladel als leidraad te nemen voor de volgorde van de

beschrijvingen van de panden. Vaak wordt er begonnen met een (korte) historie van het pand. Direct gevolgd door een beschrijving van de bewoners in de loop der jaren.

De tekst is voortgekomen uit het raadplegen van archieven, maar de levendigheid van de beschrijvingen is vooral gevoed door gesprekken met de huidige bewoners, die vaak naast foto's ook bijzonderheden over het pand en zijn bewoners aandroegen. Een probleem(pje) heeft de werkgroep elegant opgelost: In de loop van een halve eeuw ondergaat een straat een hele verandering, zeker een straat als de Sniederslaan die evolueerde tot winkelstraat. Hierdoor werden woonhuizen soms uitgebreid tot winkels, soms werden ze vervangen door een aantal nieuwe panden. Daardoor zijn niet alle panden uit 1950 nog aanwezig en soms helemaal niet als zodanig herkenbaar: in voorkomende gevallen werd een aantal huisnummers in een blok besproken.

Doordat het boek voorzien is van veel illustraties, is het een boek dat bij veel mensen uit de Kempen een glimlach op het gezicht zal toveren bij de herinneringen die het oproept.

Zeer prettig voor de lezer die nog eens terug wil kijken, is de alfabetisch index op namen van bewoners.

Herdenking 85 jaar 12 mei 1940 in Diessen

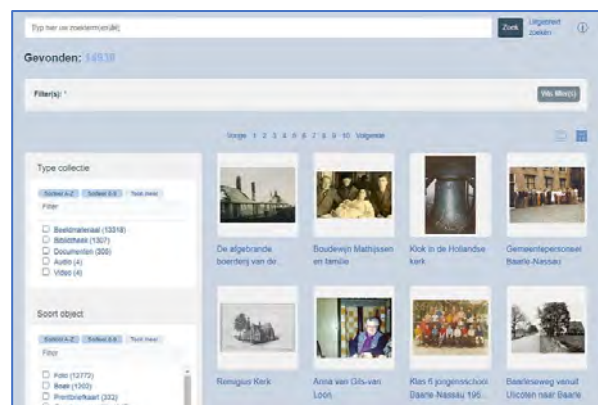
Op 11 mei 2025 zal in Diessen een bijzondere herdenking plaatsvinden van de slag die Franse troepen 85 jaar geleden streden tegen de binnenvallende Duitsers. Naast 3 inwoners van Diessen sneuvelden daarbij 11 Franse militairen.

Stichting Erfgoed Diessen wil deze bijzondere gebeurtenis belichten, de gesneuvelde militairen eren en onze vrijheid herdenken. Zie bijgaand persbericht voor het voorlopige programma. Meer informatie over het programma staat op www.erfgoeddiessen.nl en achtergrondinformatie is te lezen op www.erfgoeddiessen.nl/12-mei-1940-brug.

Beeldbank van Amalia van Solms geïntegreerd in database Brabants Erfgoed

In de digitale beeldbank van Heemkundekring Amalia van Solms staan inmiddels duizenden foto's en bidprentjes van Baarle en Baarlenaren. Ook wordt de collectie boeken en documenten steeds groter. Naast deze heemkundekring zijn er in Brabant meer dan 90 organisaties actief bezig met het maken van hun eigen digitale beeldbank. En in die collecties zit ook veel materiaal over Baarle en Baarlenaren.

Om nu niet bij elke Heemkundekring apart te moeten gaan zoeken op hun website naar informatie over Baarle, heeft Brabants Erfgoed al het gepubliceerde materiaal van al deze instellingen samengevoegd in een enorme database met ruim 1.7 miljoen foto's, bidprentjes en documenten. Ze staan op de website: www.brabantserfgoed.nl. Om een idee te krijgen van de omvang van deze database levert de zoekterm 'Baarle' ongeveer 10.000 extra hits op, boven op de collectie die onze eigen heemkundekring al op de website heeft staan.

Naast de collecties uit Noord-Brabant is er ook bij Kempens Erfgoed veel gedigitaliseerd materiaal beschikbaar op hun website. Ook hier kunt u

zoeken naar personen en afbeeldingen uit Baarle.

U vindt hier de website:

www.kempenserfgoed.be

Om een idee te krijgen van de omvang van deze database levert de zoekterm 'Baarle' ongeveer 6700 hits op aan foto's, documenten en krantenknipsels.

Erfgoedontmoeting 2025

Erfgoed Brabant nodigt je van harte uit voor de Erfgoedontmoeting op donderdag 3 april 2025, dé netwerkbijeenkomst om samen te bouwen aan de toekomst van het Brabantse verleden. Interessant voor iedereen die met erfgoed werkt, als vrijwilliger of als beroepskracht. We zijn dit keer te gast in het DAF Museum in Eindhoven.

Save the date

Hoezo Faro? – Erfgoedontmoeting 2025

Hoezo Faro?

Dit jaar staat de Erfgoedontmoeting in het teken van het Verdrag van Faro, waarin de mens en de samenleving centraal staan en hún relatie met erfgoed. De komende jaren zal het verdrag richtinggevend zijn in het erfgoedbeleid en daarmee van invloed op het erfgoedveld.

Het Verdrag van Faro kent drie belangrijke elementen:

- het stelt erfgoedparticipatie centraal
- het benadrukt de maatschappelijke waarde van erfgoed
- het stuurt aan op actieve deelname van erfgoedgemeenschappen in het erfgoedveld

Nu alvast meer lezen? Op de website van Erfgoed Brabant vind je meer informatie over het Verdrag van Faro:

<https://www.erfgoedbrabantacademie.nl/verdrag-van-faro>

Het voorlopige programma, de wijze van aanmelding en de kosten voor de Erfgoedontmoeting vind je op de website van Erfgoed Brabant:

<https://www.erfgoedbrabantacademie.nl/agenda/erfgoedontmoeting>

Hoe brachten we de wereld in kaart?

Vanaf de zestiende eeuw varen Europeanen de hele wereld over. Door de ontdekkingsreizen en de internationale handel groeit de behoefte aan gedetailleerde land- en zeekaarten. Nederland ontwikkelt zich tot een wereldspeler en burgers zijn nieuwsgierig naar wat er in die wereld allemaal te vinden is. Landkaarten zijn niet aan te slepen en dan brengt Joan Blaeu 'de mooiste atlas ooit' uit: de Atlas Maior.

De mooiste atlas van de wereld – De Atlas Maior van Blaeu.

De Atlas Maior wordt in 1662 uitgegeven door de Amsterdamse firma Blaeu. De oprichter van dit familiebedrijf is Willem Janszoon Blaeu. Begin zeventiende eeuw merkt hij op dat er veel vraag is naar goede kaarten. Hij opent zijn eigen drukkerij en uitgeverij aan het Damrak in Amsterdam. Op dat moment is die straat een haven met een open verbinding naar het IJ. Een ideale plek dus om kaarten te produceren, want belangrijke klanten, de schippers, liggen letterlijk voor de deur. Al snel vallen Willems uitgaves op omdat ze van hoge kwaliteit zijn en ook nog eens mooi om naar te kijken. 'Blaeu' wordt een internationaal bekende naam.

Na zijn overlijden neemt zijn zoon Joan het inmiddels beroemde en goed lopende bedrijf over. Richt Willem zich nog vooral op kaarten, Joan bedenkt dat je daar ook mooie verzamelbanden van kunt maken. Hij begint aan een monsterproject: het samenstellen van een zeer grote atlas. In 1662 komt de Atlas Maior in verschillende edities op de markt: een verzameling van elf boeken, met daarin bijna zeshonderd kaarten en duizenden pagina's aan

beschrijvende tekst. De mooiste editie wordt geleverd in een bijpassend kastje.

Reusel en omgeving op de kaart van Brabant in de Atlas Maior.

Meer kaarten uit de Atlas Maior zien? Op de website van de Universiteit Utrecht kan je er digitaal doorheen bladeren.

Klik [hier](#) om door de atlas te bladeren.

Goedkoop is het meesterstuk niet, eigenlijk kunnen alleen zeer rijke mensen een volledige versie betalen. De minst uitgebreide versie kost 250 gulden – dat is te vergelijken met zo'n 20.000 euro in onze tijd! En dan zijn er ook nog versies die met de hand zijn ingekleurd. De meest luxe uitgaven zijn zelfs ingelegd met bladgoud en ingebonden met leer.

De Atlas Maior is dan ook het duurste boek van de zeventiende eeuw. Mede daardoor is het een gewild statussymbool onder rijke mensen in die tijd, in zowel binnen- als buitenland. Er worden uiteindelijk zo'n 300 complete sets gemaakt. Tegenwoordig zijn er slechts tientallen over. Deze worden bewaard in (universiteits)bibliotheken, musea en archieven.

Wanneer ontstaan de eerste wereldkaarten? Hoe komen de kaartenmakers aan al die gedetailleerde informatie? En wanneer wordt de – onder veel Nederlanders bekende – Bosatlas geïntroduceerd? Dat en meer lees en bekijk je in de longread van NPO Kennis over wereldkaarten en atlassen:

<https://npokennis.nl/longread/7603/hoe-brachten-we-de-wereld-in-kaart>

Bron: Maand van de Geschiedenis

Johan Biemans uit Bergeijk ontsluit handschriften van Peter Norbertus Panken

Johan Biemans (91) heeft de handschriften van Peter Norbertus Panken (1819-1904) gedigitaliseerd, geredigeerd en deels gepubliceerd voor de Vriendenkring van het Eicha Museum in Bergeijk (nu: stichting Vrienden Cultuurhuis Bergeijk).

Portret van de 67-jarige P.N. Panken getekend 'in crayon' door de toen 27-jarige 'historie- en landschapschilder' Antoon Derkinderen tijdens zijn bezoek aan Bergeijk in juli 1886.

Meester Panken heeft Bergeijk op een bijzondere manier op de kaart gezet. Niet alleen als pionier van de Brabantse archeologie, vooral als breed geïnteresseerde geschiedvorser die door zijn talrijke manuscripten voor velen een onuitputtelijke bron werd voor verder onderzoek. Hij was een aantal jaren onderwijzer in Westerhoven, maar woonde de meeste jaren van zijn leven in Bergeijk. Panken was de eerste die een lijvig boek schreef over de geschiedenis van Bergeijk. Zijn Beschrijving van Bergeijk, uitgave van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, anno 1900 is een meesterwerk.

De volgende manuscripten zijn op de website www.johanbiemans.nl als doorzoekbaar pdf-bestand beschikbaar:

Geschiedenis van Bergeik, Borkel en Schaft, Casteren, Dommelen, Eersel, Hapert, Hoogeloon, Knechsel, Luiksgestel, Netersel, Riethoven, Vessem, Westerhoven en Wintelre. Verder de Geschiedenis van Noordbrabant, De Gilden in Brabant, Kempensch taaleigen en Idioticon II (het vervolg op Kempensch taaleigen dat ook wel 'het Bergeijks woordenboek van Panken' wordt genoemd).

Met een knipoog naar Wikipedia noemt Johan dit zijn 'Pankenpedia'. Deze werken van Panken – gebaseerd op historische bronnen en de overlevering – vormen een culturele oergids, niet alleen voor Bergeijk, maar voor de wijde Kempenregio. Verdiep je in zijn intellectuele nalatenschap, en je leert 'het oude Kempenland' kennen.

Einde van het Brabants Dialectenfestival

De Stichting Brabants Dialectenfestival Lieshout heeft laten weten dat het niet meer lukt om een volgend festival te organiseren. Het afgelopen Dialectenfestival vond plaats op 9 juni 2024 met een vol programma Brabantse dialectmuziek. Door een gebrek aan actieve bestuursleden, en door te hoge kosten, stopt het festival. Dit is natuurlijk heel erg jammer! Brabant mist hierdoor een uniek festival met muziek in ons eigen mooie Brabants.

Toch wil de organisatie niet stoppen zonder een afscheidsconcert. Deze 'Middag van het Brabantse Lied' zal plaatsvinden in het Openluchttheater in Mariahout op zondag 29 juni. Meer informatie volgt op de website van het festival.

Nieuws vanuit de Kempencollectie

Verschillende musea en heemkundekringen uit de Kempen waaronder ook onze HWR hebben zich verenigd in de Kempencollectie. Via de gezamenlijke website <https://kempencollectie.nl/> kun je digitaal grasduinen tussen ruim 40.000 objecten.

Regelmatig zullen er in deze nieuwsbrief berichten van onze partners te vinden zijn.

Museum 't Oude Slot Veldhoven

Regelmatig komen de collectiebeheerders van de Kempencollectie bij elkaar om de voortgang van het project te bespreken.

Afgelopen week was er weer een dergelijk overleg. Deze keer waren ze te gast bij Museum 't Oude Slot. Er werd meteen van de gelegenheid gebruik gemaakt voor een rondleiding door de nieuwe expositie 'Bij burgers thuis'.

Zeker een aanrader om heen te gaan! Nog te zien tot en met 30 maart.

Museum de Vier Quartieren Oirschot 'Pasen' en "hongerdoeken" ...

De komende weken besteedt het museum aandacht aan 'Pasen' en "hongerdoeken". Pasen is wellicht het belangrijkste christelijke feest van het jaar, want op 1e Paasdag viert men dat Jezus uit de dood is opgestaan. Pasen wordt voorafgegaan door de Goede Week waarin de gebeurtenissen worden herdacht rondom het lijden, sterven en verrijzen van Jezus. Allerlei voorwerpen uit onze collectie worden getoond die met dit verhaal zijn verbonden.

Daarnaast wordt er aandacht besteed aan 'Hongerdoeken'. De Hongerdoek gaat terug op een oud middeleeuws gebruik en zij werden opgehangen om in de vastentijd het altaar waar de viering van mis plaatsvond aan het oog te onttrekken. Het idee erachter was, dat de zondige mens het niet waardig was het altaar te naderen. Deze traditie is verdwenen, maar in de jaren zeventig weer opgepakt. Voorbeelden daarvan worden tentoongesteld met dank aan de Sint Petrusbasiliek.

Het museum is open van dinsdag tot en met zondag van 13.00 uur tot 16.30 uur en is te vinden op de Sint Odulphusstraat 11 in Oirschot.

Cultuurhuis Bergeijk Expositie 'Oranje Boven'

Hoe een onverwachte vondst een heel nieuw verhaal vertelt. Een stoffige verhuisdoos op zolder van Cultuurhuis Bergeijk bevatte een verzameling oude persfoto's van het koninklijk huis. De foto's zijn geschonken door oud-burgemeester Schaepman van Bergeijk. Ze

bestrijken de periode van koningin Emma tot kroonprinses Beatrix. Aanleiding voor een bijzondere expositie!

Collectie Schaepman.

Voor het eerst wordt een kleine selectie getoond uit deze fotocollectie van Schaepman. Je krijgt een kijkje voor en achter de schermen van het leven van de royals. Van historische portretten tot informele momenten in de koninklijke tuinen en tijdens vakanties.

De fotocollectie leidde tot een brede expositie over de Oranjes. Zo zijn er ook filmfragmenten, (staatsie)portretten, beelden, bustes, borden,

munten, bekers en curiosa te zien. Soms unieke bruiklenen van musea en particulieren.

Als kroon op het geheel toont royalty fotograaf Hendrik Jan van Beek foto's van het huidige koningspaar. Jarenlang volgde hij het leven van zijn 'buurvrouw' prinses Maxima in Den Haag.

De expositie duurt van 20 feb t/m 11 mei 2025.

Eindhoven Museum

Object van deze maand.

Het object van de maand februari heeft een winters tintje!

Op dit schilderij zie je de Beatrixhaven in Eindhoven in de winter van 1988. De Beatrixhaven werd samen met het Beatrixkanaal aangelegd tussen 1930 en 1939, maar als gevolg van de Tweede Wereldoorlog pas in 1946 in gebruik genomen. Aan de Beatrixhaven vestigden zich enkele bedrijven en ten zuiden van het kanaal ontstond bedrijventerrein De Hurk.

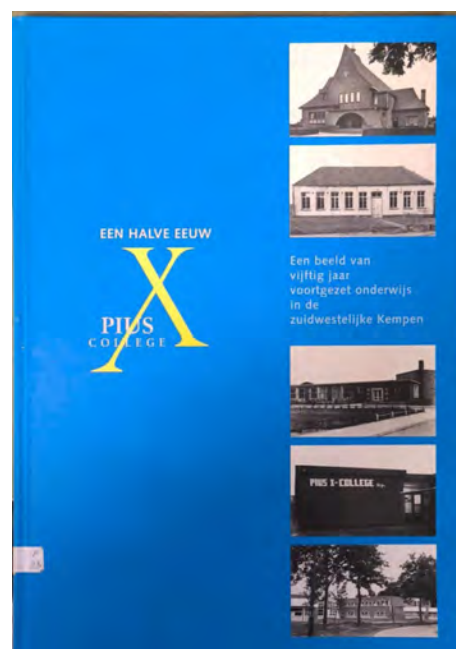
Het schilderij, met de titel 'Beatrixhaven te Eindhoven in de winter' is in 1988 geschilderd door Frans Manders. Deze kunstenaar maakte meerdere schilderijen met daarin het traditionele, ongerepte Brabantse landschap als onderwerp.

De collectie van Eindhoven Museum ligt opgeslagen in een depot. Je kunt deze dus niet bekijken in een museum. Wel kun je [digitaal door de collectie bladeren](#), of een rondleiding door het depot boeken om de collectiestukken met eigen ogen te bekijken. Een rondleiding door het depot is helemaal gratis. Je maakt kennis met de rijke

geschiedenis van de regio Eindhoven en ontdekt hoe de stad zich de afgelopen eeuwen heeft ontwikkeld aan de hand van objecten. Een collectiemedewerker vertelt je tijdens de rondleiding boeiende verhalen over (de geschiedenis van) Eindhoven.

Heemkundekring Pladella Villa Bladel

De afgelopen jaren heeft Heemkundekring Pladella Villa een uitgebreide verzameling boeken opgebouwd. Deze boeken zijn allemaal beoordeeld en ingedeeld. Op dit moment is de Heemkundekring bezig met het digitaliseren van de gekozen boeken. Veel van de boeken zijn niet van belang voor Pladella Villa, omdat ze geen verband hebben met de dorpen Bladel, Hapert, Casteren, Netersel en Hoogeloon. Daarom worden alle boeken die dubbel zijn of niet relevant zijn, te koop aangeboden. Dit biedt een kans voor geïnteresseerden om interessante titels te bemachtigen, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt gemaakt voor boeken die meer aansluiten bij de lokale geschiedenis.

De overvloedige boeken zijn hier te bekijken:

<https://pladellavilla.nl/boeken/boekenwinkel/>

Ben je geïnteresseerd in een boek? Stuur een e-mail naar info@pladellavilla.nl met de titel van het boek of boeken. Alle boeken met een prijsvermelding zijn verkrijgbaar. Een boek dat verkocht is, wordt als verkocht vermeld.

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

Nieuwsbrief Brabanders en hun Taal – januari 2025: <https://t.ly/A4evs>

Nieuwsbrief Heemkundekring Pladella Villa - januari 2025: <https://t.ly/dZyfY>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant – februari 2025: <https://t.ly/VYTsg>

Nieuwsbrief Brabants Heem – februari 2025: <https://is.gd/cu9yue>

Nieuwsbrief Brabants Erfgoed – februari 2025: <https://t.ly/LMRer>

Mededelingenblad Heemkundekring Weerderheem Valkenswaard – februari 2025: <https://t.ly/FwX5I>

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot – februari 2025: <https://t.ly/5lUb0>

Nieuwsbrief Regionaal Historisch Centrum Eindhoven – februari 2025: <https://is.gd/xLp6UZ>

Nieuwsbrief Brabants Historisch Informatie Centrum – februari 2025: <https://t.ly/TjklK>

Nieuwsbrief Regionaal Archief Tilburg – februari 2025: <https://is.gd/v6osgb>

Nieuwsbrief Heemkundekring Amalia van Solms Baarle-Nassau/Hertog – februari 2025: <https://t.ly/F1neM>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven – februari 2025: <https://t.ly/64hRo>

Genealogisch tijdschrift “De Twee Kwartieren” Nederlandse Genealogische Vereniging - afdeling Kempen- en Peelland – februari 2025: <https://t.ly/fysYj>

Nieuwsbrief Erfgoedvereniging Dye van Best – februari 2025: <https://t.ly/EEYtq>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – februari 2025: <https://t.ly/1Gmt>

Nieuwsbrief Heemkundekring Den Beerschen Aard – maart 2025: <https://t.ly/CNFYz>

Heemkunde Werkgroep Reusel heeft ook een facebook pagina. Je kunt ons vinden op: <https://www.facebook.com/heemkundereusel>

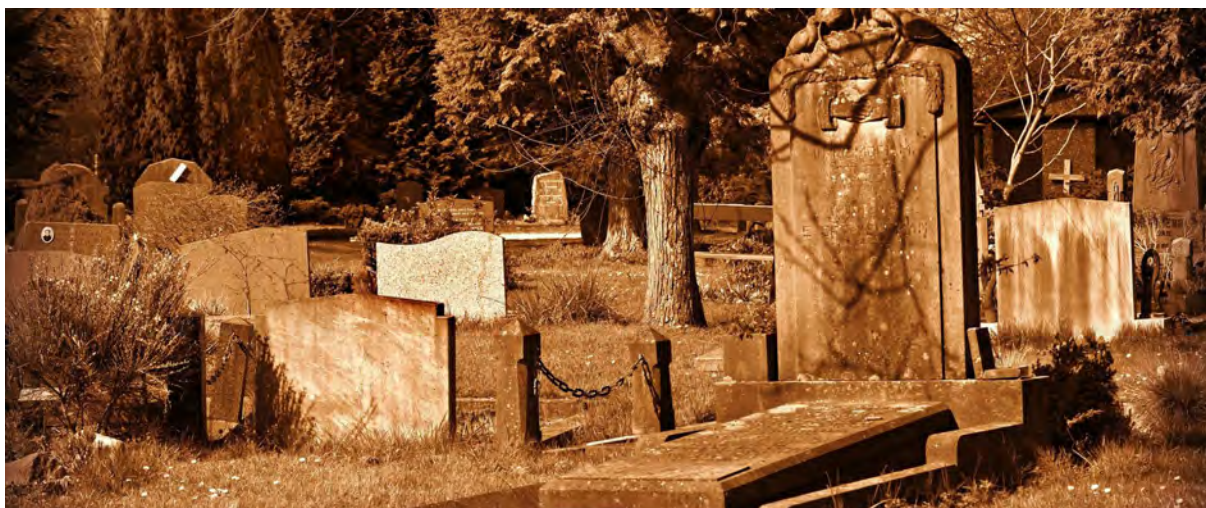

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig ontvangen stuur dan een email naar secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen zijn terug te lezen in een archief op onze website: heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

De pijp aan Maarten geven

De uitdrukking ‘De pijp aan Maarten geven’ wordt gebruikt om aan te geven dat iemand het opgeeft of iets niet langer volhoudt. Het kan echter ook betekenen dat iemand sterft. Zo iemand houdt er cru gezegd dus definitief mee op... Waar komt deze uitdrukking vandaan?

De uitdrukking wordt al zeker sinds de negentiende eeuw in het Nederlands taalgebied gebruikt. Aanvankelijk was de uitdrukking vooral in Vlaanderen bekend. In Nederland werd hij lange tijd eigenlijk alleen gebruikt binnen het wielrennen. Als een wielrenner het, bijvoorbeeld tijdens een zware beklimming, niet meer zag zitten en besloot af te stappen om plaats te nemen in de zogeheten bezemwagen, zei men dan dus dat de renner de ‘pijp aan maarten’ gaf. Met name dankzij wielercomentator Barend Barendse werd deze uitdrukking in de jaren zestig van de twintigste eeuw zo vrij bekend bij het grote publiek.

Tegenwoordig wordt de uitdrukking ook buiten het wielrennen veelvuldig gebruikt, bijvoorbeeld als iemand ontslag neemt of als een onhandige klusser halverwege de werkzaamheden moedeloos het werk laat liggen.

Herkomst

De betekenis van de uitdrukking is vrij algemeen bekend, maar de herkomst is niet helemaal duidelijk. Er zijn verschillende mogelijke verklaringen, maar consensus is er niet. Volgens één verhaal zou de uitdrukking teruggaan op een oud Duits gebruik om met Sint-Maarten een pop te bakken die dan ook voorzien werd van een pijp (mogelijk als symbool voor de bisschopsstaf). Daarmee is echter nog niet duidelijk waar de betekenis van ergens mee ophouden of sterven dan vandaan komt. Volgens een andere verklaring gaat de uitdrukking mogelijk terug op blaasmuzikanten die tijdens een bruiloft na verloop van tijd hun pijp (muziekinstrument) aan de dienstmeid gaven. Die meid werd vroeger ook wel de maarte genoemd. Wanneer de muzikanten hun pijp aan maarte gaven, hielden ze dus op met spelen zodat ze zelf ook konden feesten.

Tot slot vermelden we nog taalkundige Jan Stroop, die meent dat met de Maarten in de uitdrukking mogelijk theoloog Maarten Luther bedoeld wordt. Deze reformator kwam in conflict met de katholieke kerk en trad in de zestiende eeuw vrijwillig uit de kloosterorde der Augustijnen en hing daarbij zijn pij aan de wilgen. Stroop: *“Mijn identificatie van Maarten als Maarten Luther leidt vanzelf tot de constatering dat dan die pijp uit onze uitdrukking een volksetymologische vervorming moet zijn van ‘t oorspronkelijke pij. De uitdrukking was dus eerst: De pij aan Maarten geven.”*

Bron: Historiek